

Yüklenicinin yararlandığı asgari ücret desteğinin hakedişlerden kesilmemesi kamu zararına sebebiyet verdiği iddiası hk (Sayıştay K)

Kamu İdaresi Türü	Belediyeler ve Bağlı İdareler 🗑️
Yılı	2019
Dairesi	8
Karar No	191
İlam No	9
Tutanak Tarihi	24.12.2020
Kararın Konusu	Çeşitli Konuları İlgilendiren Kararlar

Yüklenicinin yararlandığı asgari ücret desteğinin hakedişlerden kesilmemesi

... Yapı İnş. Nakliyat San. Tic. A.Ş. ve ... Çevre Hizm. Tic. Ltd. Şti. Adi Ortaklığı'nın yükleniminde bulunan "... Takvim Günü Süreli ... Belediyesi Sınırları İçerisindeki Mevcut Yeşil Alanlarda Sulama ve Bakım Hizmet Alımı İşi"nde, Yüklenicinin yararlanmış olduğu asgari ücret destek tutarlarının hakedişlerinden kesilmesi gerekirken, kesilmemesi sonucu kamu zararına sebebiyet verildiği iddiasına ilişkin olarak,

18.01.2017 tarih ve 6770 sayılı Kanununun 27'nci maddesi ile 5510 sayılı Kanuna eklenen Geçici 71'inci maddede;

“Bu Kanununun 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında haklarında uzun vadeli sigorta kolları hükümleri uygulanan sigortalıları çalıştıran işverenlerce;

a) 2016 yılının aynı ayına ilişkin Kuruma verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde prime esas günlük kazancı Bakanlar Kurulunca belirlenen tutar ve altında bildirilen sigortalıların toplam prim ödeme gün sayısını geçmemek üzere, 2017 yılında cari aya ilişkin verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde veya muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinde bildirilen sigortalılara ilişkin toplam prim ödeme gün sayısının,

b) 2017 yılı içinde ilk defa bu Kanun kapsamına alınan işyerlerinden bildirilen sigortalılara ilişkin toplam prim ödeme gün sayısının,

2017 yılı Ocak ila Aralık ayları/dönemleri için Bakanlar Kurulunca tespit edilen günlük tutar ile çarpımı sonucu bulunacak tutar, bu işverenlerin Kuruma ödeyecekleri sigorta primlerinden mahsup edilir ve bu tutar Hazinece karşılanır. (Ek cümle: 23/2/2017-6824/19 md.) Ancak (a) bendinin uygulanmasında Bakanlar Kurulunca belirlenecek prime esas günlük kazancı 18/10/2012 tarihli ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu hükümleri uyarınca toplu iş sözleşmesi uygulanan özel sektör işverenlerine ait işyerleri için ayrıca tespit edilebilir.

...

4734 sayılı Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (d) bentlerinde sayılan idareler tarafından ilgili mevzuatı uyarınca yapılan ve sözleşmesinde fiyat farkı ödeneceği öngörülen hizmet alımlarında, ihale dokümanında personel sayısının belirlendiği ve haftalık çalışma saatinin tamamının idarede kullanılmasının

öngörüldüğü işçilikler için birinci fıkra uyarınca Hazine tarafından karşılanacak tutarlar bu idarelerce işverenlerin hak edişinden kesilir...” denilmektedir.

Yine, 21/3/2018 tarihli ve 7103 sayılı Kanununun 73’üncü maddesi ile 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa eklenen Geçici 75’inci maddede;

“(Ek: 21/3/2018-7103/73 md.) Bu Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında haklarında uzun vadeli sigorta kolları hükümleri uygulanan sigortalıları çalıştıran işverenlerce;

a) 2017 yılının aynı ayına ilişkin Kuruma verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde veya muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinde prime esas günlük kazancı Bakanlar Kurulunca belirlenen tutar ve altında bildirilen sigortalıların toplam prim ödeme gün sayısını geçmemek üzere, 2018 yılında cari aya ilişkin verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde veya muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinde bildirilen sigortalılara ilişkin toplam prim ödeme gün sayısının,

b) 2018 yılı içinde ilk defa bu Kanun kapsamına alınan işyerlerinden bildirilen sigortalılara ilişkin toplam prim ödeme gün sayısının,

2018 yılı Ocak ila Eylül ayları/dönemleri için Bakanlar Kurulunca tespit edilen günlük tutar ile çarpımı sonucu bulunacak tutar, bu işverenlerin Kuruma ödeyecekleri sigorta primlerinden mahsup edilir ve bu tutar İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanır. Ancak (a) bendinin uygulanmasında Bakanlar Kurulunca belirlenecek prime esas günlük kazancı 18/10/2012 tarihli ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu hükümleri uyarınca toplu iş sözleşmesi uygulanan özel sektör işverenlerine ait işyerleri için ayrıca tespit edilebilir.

...

4734 sayılı Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (d) bentlerinde sayılan idareler tarafından ilgili mevzuatı uyarınca yapılan ve sözleşmesinde fiyat farkı ödeneceği öngörülen hizmet alımlarında, ihale dokümanında personel sayısının belirlendiği ve haftalık çalışma saatinin tamamının idarede kullanılmasının öngörüldüğü işçilikler için birinci fıkra uyarınca İşsizlik Sigortası Fonu tarafından karşılanacak tutarlar bu idarelerce işverenlerin hak edişinden kesilir.

...” hükmüne yer verilmiştir.

Konu ile ilgili olarak Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) tarafından her yıl yayımlanan genelgelerle, işverenlerin asgari ücret desteğinden yararlanmasına ve ihale makamlarınca bu destekten yararlanan işverenlerin hakedişlerinden kesinti yapılmasına ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.

Bu kapsamda, SGK tarafından yayımlanmış bulunan;

2017/9 sayılı Genelge’de gerekli açıklamalar yapılmış ve bu Genelge’de belirtilmeyen hususlar hakkında 2016/4 sayılı Genelge’de yapılan açıklamaların geçerli olduğu belirtilmiştir. Bahsi geçen 2016/4 sayılı Asgari Ücret Desteği Genelgesi’nin 6’ncı bölümünde;

“...Bu bakımdan, geçici 68 inci madde kapsamında destekten yararlanan işverenlerin yararlandıkları destek tutarlarının ihale makamlarınca hakedişlerinden kesilebilmesi için, söz konusu destek kapsamında yararlanılan tutar “İdarelerce e-borç sorgulama” ekranından destek tutarının görüntülenmesine kadar ilgili Sosyal Güvenlik Merkezlerince/Sosyal Güvenlik II Müdürlüklerince talep edilmesi halinde ihale makamlarına yazı ile bildirilecek ve buna göre kesinti yapılacaktır.

Yukarıda belirtilen idarelerden iş alan işverenlere en son aya ait hakedişin ödenmesinde; hakediş/hakedişlerden kesilemeyen asgari ücret destek tutarları önceki aylarda

gerçekleşen destek tutarları dikkate alınarak emanet hesaplarına alınır. En son aya ait hakediş tutarının, asgari ücret destek tutarlarını karşılamayacağını anlaşılması halinde bir önceki hakediştten de bu maksatla yeteri kadar kesinti yapılarak emanet hesaplarına alınır.

Hakediştten kesilen tutarlar veya emanete alınan tutarlar, Sosyal Güvenlik Kurumunun "İdarelerce e-borç sorgulama" ekranından görüntülenerek destek tutarının kesinleşmesinden sonra genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere illerde muhasebe müdürlüklerinin ilçelerde ise mal müdürlüklerinin banka hesaplarına aktarılır. Emanete alınan tutarlar yararlanılan asgari ücret destek tutarlarından fazla ise bu tutarlar idarelerce işverenlerin varsa borçlarına mahsup edilir. Borcunun bulunmadığının anlaşılması durumunda ise işverenlere iade edilir.",

2018/20 sayılı Asgari Ücret Desteği Genelgesi'nin "6.4. İhale Makamlarınca Destekten Yararlanan İşverenlerin Hakedişlerinden Yapılacak Kesintilere İlişkin Usul ve Esaslar" başlıklı bölümünde;

"Asgari ücret desteğine ilişkin olarak daha önce yayımlanan genelgelerde hakediştten kesilen tutarlar veya emanete alınan tutarların, "İdarelerce e-borç sorgulama" ekranından görüntülenerek destek tutarının kesinleşmesinden sonra genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere illerde muhasebe müdürlüklerinin ilçelerde ise mal müdürlüklerinin banka hesaplarına aktarılması, emanete alınan tutarların yararlanılan asgari ücret destek tutarlarından fazla olması halinde bu tutarların idarelerce işverenlerin varsa borçlarına mahsup edileceği, borcunun bulunmadığının anlaşılması durumunda ise işverenlere iade edileceği açıklanmış bulunmaktadır.

Diğer taraftan, 2018 yılı Ocak, Şubat, Mart ve Nisan aylarındaki sigorta primlerini destek uygulanmaksızın tam olarak ödeyen işverenlerin, yararlanmaları gereken destek

tutarları emanet hesaplarına alacak olarak kaydedileceğinden, bu tutarların işverenlere iadesi veya ihale makamlarına aktarılmasının istenilmesi hususunda ihale makamlarından alınacak olan yazılara istinaden gerekli mahsup veya iade işlemi yapılabilecektir.”

Açıklamalarına yer verilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre; asgari ücret desteğine ilişkin olarak daha önce yayımlanan genelgelerde hakedişten kesilen tutarların veya emanete alınan tutarların, “İdarelerce e-borç sorgulama” ekranından görüntülenerek destek tutarının kesinleşmesinden sonra genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere illerde muhasebe müdürlüklerinin ilçelerde ise mal müdürlüklerinin banka hesaplarına aktarılması, emanete alınan tutarların yararlanılan asgari ücret destek tutarlarından fazla olması halinde bu tutarların idarelerce işverenlerin varsa borçlarına mahsup edilmesi, borcunun bulunmadığının anlaşılması durumunda ise işverenlere iade edilmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan, 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu’nun;

“Verginin konusunu teşkil eden işlemler” başlıklı 1’inci maddesinde;

“Türkiye’de yapılan aşağıdaki işlemler katma değer vergisine tabidir:

1. Ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetler,

...”

“Teslim ve hizmet işlemlerinde matrah” başlıklı 20’nci maddesinin 1’inci ve 2’nci fıkralarında ise;

“1. Teslim ve hizmet işlemlerinde matrah, bu işlemlerin karşılığını teşkil eden bedeldir.

2. Bedel deyimi, malı teslim alan veya kendisine hizmet yapılan veyahut bunlar adına hareket edenlerden bu işlemler karşılığında her ne suretle olursa olsun alınan veya bunlarca borçlanılan para, mal ve diğer suretlerde sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaat, hizmet ve değerler toplamını ifade eder.”

Hükümlerine yer verilmiştir.

Bu hükümlere göre, mal teslimi veya hizmet ifalarında, teslim edilen malın veya hizmetin ifasına yönelik olarak düzenlenen hakedişin tutarı KDV'nin matrahını oluşturduğundan, düzenlenecek faturada, toplam hakediş bedeli üzerinden KDV hesaplanması gerekmektedir. Diğer taraftan, Hazine tarafından sağlanan asgari ücret destek tutarlarının, Yükleniciye yapılacak olan hakediş ödemelerinden kesilmesi gerektiğinden, yapılacak olan hakediş ödemelerinin, destek tutarı kadar daha az olacağı ve KDV'nin de destek tutarı düşüldükten sonra kalan hakediş bedeli üzerinden hesaplanacağı açıktır. Dolayısıyla, Yükleniciye yapılan hakediş ödemelerinden kesilmesi gerekirken kesilmeyen destek tutarlarının, sonraki hakediş ödemelerinden kesilerek tahsil edilmesi esnasında, KDV tutarının da Yükleniciden tahsil edilmesi gerekmektedir.

Ancak yapılan incelemede, “912 Takvim Günü süreli ... Belediyesi Sınırları İçerisindeki Mevcut Yeşil Alanlarda Sulama ve Bakım Hizmet Alımı İşi”nde; Yüklenicinin söz konusu işe ilişkin olarak 2017 Nisan-2018 Mart döneminde toplam ... TL tutarında asgari ücret desteğinden yararlandığı, ancak yararlanılan bu desteğin 5510 sayılı Kanununun Geçici 71 ve Geçici 75'inci maddelerine aykırı olarak Yükleniciye ödenen hakedişlerden kesilmemesi sonucu KDV dahil (... x1,18) ... TL kamu zararına sebebiyet verildiği görülmüşse de,

Sorumlular tarafından gönderilen savunmalardan, bu tutarın ... tarih ve ... yevmiye no.lu MİF ile Yüklenici ...Yapı İnş. Nakliyat San. Tic. A.Ş. ve ... Çevre Hizm. Tic. Ltd. Şti. Adi

Ortaklığı'ndan mahsuben tahsil edildiği anlaşıldığından, konu hakkında ilişilecek bir husus kalmadığına, yapılan tahsilatın ilamda gösterilmesine, oy birliğiyle karar verildi.